

Figuur 1: logo Vrouwenraad

ALLEENSTAANDE OUDERS

FICHE CIJFERS EN TYPOLOGIEËN

Met hoeveel en wie zijn ze?

INHOUDSTAFEL

DEFINITIES EN TYPOLOGIEËN	3
<i>Administratieve data .....</i>	3
<i>Census/volkstelling.....</i>	3
<i>Kruispuntbank Sociale Zekerheid/Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale bescherming.....</i>	3
<i>Algemene Directie Statistiek (ADS) Vlaamse overheid.....</i>	5
<i>Administratieve enquêtes .....</i>	5
<i>Federaal.....</i>	6
<i>Vlaanderen.....</i>	9
<i>De praktijk is anders: de heterogeniteit van alleenstaande ouders/eenoudergezinnen .</i>	12
CIJFERS EU/ EUROSTAT	14
HET AANTAL ALLEENSTAANDE OUDERS NEEMT TOE IN BELGIË	15
HET AANTAL ALLEENSTAANDE OUDERS NEEMT TOE IN VLAANDEREN	18

Kerncijfers

In België evolueert het aantal alleenstaande ouders van 456.590 in 2011 naar 475.615 in 2015. Binnen de andere private huishoudentypes bedraagt het aandeel alleenstaande ouders 9,86% in 2015 (9,70% in 2011).

In Vlaanderen stijgt het aantal alleenstaande ouders van 213.994 in 2011 naar 225.808 op 1 januari 2016. Binnen de groep private huishoudentypes bedraagt het aandeel alleenstaande ouders 8,18 % in 2015 (8,06 % in 2011).

Op 1 januari 2016 waren er 181.371 alleenstaande moeders (80,32%) en 44.437 alleenstaande vaders.

Definities en typologieën

Dataverzameling is gebaseerd op verschillende definities en typologieën van eenoudergezinnen/alleenstaande ouders.

Administratieve data

Census/volkstelling¹

De Census is de opvolger van de volkstellingen met een tussenstop via de “Algemene socio-economische enquête 2001” (SEE) toen de bevolking voor het eerst via het Rijksregister geteld werd. 2011 is het eerste Censusjaar. Een groot deel van de gegevens komt uit de administratieve databanken.² De resultaten van de Census worden opgeslagen in een datawarehousesysteem. Ook moderne manieren van verspreiding doen hun intrede, zoals webservices en dynamische tabellen op de website (be.STAT).

Bij de variabelen³ vinden we onder andere ‘de positie in de familiekeren’: “Een familiekeren bestaat uit twee of meer personen uit hetzelfde huishouden waarbij het ofwel om een koppel gaat, ofwel om gehuwden, ofwel om personen in geregistreerd partnerschap, ofwel om een koppel dat feitelijk samenwoont, ofwel om *een ouder en een kind*.”

Kruispuntbank Sociale Zekerheid/Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale bescherming

Het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale bescherming (DWH AM &SB) is een administratieve databank die sociaal-economische gegevens afkomstig van de instellingen uit de Belgische sociale zekerheid koppelt. DWH AM &SB wil daarmee inspelen op

---

¹ <http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/volkstelling/Census2011/>

² Het rijksregister der natuurlijke personen zie <http://www.ibz.rnr.fgov.be>; DBRIS 2: statistische databank afgeleid van de Kruispuntbank van de Ondernemingen (KBO) zie <http://economie.fgov.be/nl/ondernemingen/KBO>; Het datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) zie <http://www.ksz-bcss.fgov.be>; De Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (ex-kadaster) zie <http://fiscus.fgov.be>; Onderwijsgegevens van de Gemeenschappen Zie volgende websites <http://www.ond.vlaanderen.be/led/achtergrondinformatie-over-led/index.htm> <http://www.cref.be> <http://www.enseignement.be> www.bildungsserver.be; Het Centraal Referentie Adresbestand (CRAB) zie <http://www.agiv.be>; Fiscale gegevens van de FOD Financiën zie <http://fiscus.fgov.be>

³ http://www.census2011.be/info/gloss2_nl.html

gegevensaanvragen van onderzoeksinstituten en de overheid. Het beheer van het DWH AM&SB is toevertrouwd aan de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ).

Via de [webtoepassing gezinssamenstelling](#) kan men socio-economische statistieken opvragen met betrekking tot de gezinnen samengesteld uit personen die opgenomen zijn in het datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming. Het gaat in grote lijnen om de populatie die in België gedomicilieerd is. Voor een exacte beschrijving van de populatie die in het datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming geregistreerd is, raadpleeg [structuur/populatie](#) in "Over het datawarehouse".

Deze webtoepassing laat toe statistieken op te vragen over de gezinnen in functie van diverse variabelen, die ingedeeld kunnen worden in drie groepen:

- gegevens met betrekking tot de gezinssamenstelling
- persoonlijke kenmerken van de referentiepersoon en van de partner
- gegevens met betrekking tot de socio-economische statussen

Het eerste uitgangspunt is het gezin, waarbij een keuze kan worden gemaakt uit de volgende gezinsconfiguraties:

- Gehuwd koppel met kind(eren)
- Gehuwd koppel zonder kinderen
- Niet-gehuwd samenwonend koppel met kind(eren)
- Niet-gehuwd samenwonend koppel zonder kinderen
- **Eenoudergezin**
- Gezin bestaande uit één enkele persoon
- Ander gezin / onbekend
- Collectief gezin

Het tweede uitgangspunt is de geografische entiteit. Het kan gaan om het land of om één of meerdere regio's.

Eén van de thema's in de variabelenlijst is 'de gezinsgegevens'. De deelvariabelen bij de gezinsgegevens zijn: het aantal, de samenstelling van het gezin⁴ en het type huishouden.⁵ Het **eenoudergezin is een van de huishoudentypes**.⁶

4

[https://www.bcsc.fgov.be/nl/dwh/variabledetail/NIC/Variables/200106.html?filter=thema&tri=\\$tri&order=&instituu=&source=&theme=Gezinsgegevens&date1=&date2=&abr=&letter=#filters](https://www.bcsc.fgov.be/nl/dwh/variabledetail/NIC/Variables/200106.html?filter=thema&tri=$tri&order=&instituu=&source=&theme=Gezinsgegevens&date1=&date2=&abr=&letter=#filters):

De bepaling van het statuut van het gezin wordt voor werknemers en zelfstandigen op basis van de dezelfde criteria bepaald. Om als gerechtigde met last te worden beschouwd, mag de persoon ten laste geen bruto-inkomen verdienen van meer dan 932,98 euro per maand. Een tweede plafond staat toe om als alleenstaande beschouwd te worden wanneer het maandelijks bruto beroepsinkomen van de personen met wie hij samenwoont hoger is dan 932,98 euro, maar kleiner is dan 1.501,82 euro (code 6). Een derde plafond staat toe om als alleenstaande beschouwd te worden wanneer het maandelijks bruto vervangingsinkomen van de personen met wie hij samenwoont hoger is als 932,98 euro, maar kleiner of gelijk is aan 1.026,81 euro (code 5). Deze bedragen zijn geldig op 01/09/2013.

⁵ Een huishouden is een eenheid van personen die allen dezelfde referentiepersoon hebben. Het toekennen van het type_huishouden baseert zich op volgende variabelen in het rijksregister :

- INSZ (rijksregisternummer)
- INSZ van de referentiepersoon (rijksregisternummer)
- Relatie
- Geboortedatum

DWH AM &SB: condities voor het toekennen van het huishoudentype eenoudergezin	Anders geformuleerd:
<p><i>Eénoudergezinnen:</i> Een huishouden behoort tot dit type als voldaan wordt aan volgende condities:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de referentiepersoon is 15 jaar of meer; 2. op basis van de variabele "relatie" : er is geen persoon die de code relatie tot gezinshoofd=2 (echtgenoot) heeft; 3. er mag geen potentiële partner aanwezig zijn in het huishouden; 4. er zijn één of meerdere personen die de code relatie tot gezinshoofd = 3 (kind) of 13 (stiefkind) hebben, of een code 12 (niet-verwant) en jonger dan 18 zijn. <p>Mogelijke LIPRO-posities:⁷</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ H1PA: referentiepersoon; ○ C1PA: kind binnen het gezin (code relatie = 3 of 13, of code relatie = 12 en jonger dan 18); ○ NFRP: overige gezinsleden. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. een persoon van vijftien jaar of ouder, die de referentiepersoon is van het huishouden waarin hij of zij woont; De referentiepersoon van het huishouden wordt als dusdanig geregistreerd in het Rijksregister. In principe is de referentiepersoon de belangrijkste kostwinner van het huishouden; 2. er is geen echtgenoot van deze referentiepersoon in het huishouden aanwezig; 3. er is ook geen potentiële partner in het huishouden aanwezig. Een potentiële partner is een persoon die voldoet aan volgende voorwaarden: achttien jaar of ouder, van het andere geslacht dan de referentiepersoon, geen familie van de referentiepersoon; 4. er zijn een of meerdere kinderen of stiefkinderen van de referentiepersoon in het huishouden aanwezig en/of een of meerdere niet-verwante personen jonger dan achttien jaar.

Algemene Directie Statistiek (ADS) Vlaamse overheid

De Algemene Directie Statistiek publiceert elk jaar algemene cijfers over het aantal huishoudens in Vlaanderen en dus ook over het aantal alleenstaande ouders. De ADS definieert een alleenstaande ouder als "een man of een vrouw die aan het hoofd staat van een huishouden en die niet samenwoont met een partner maar wel met één of meerdere kinderen."⁸

Administratieve enquêtes

Administratieve enquêtes of steekproeven bevatten ook omschrijvingen en allerhande informatie over eenoudergezinnen. Enkele voorbeelden:

- Geslacht

⁶ <https://www.bcsc.fgov.be/nl/dwh/variabledetail/Rijks- en KSZ register/Variables/100256.html?onglet=description>

⁷ LIPRO-typologie van de huishoudens (Lifestyle Projections/ontwikkeld door het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut).

⁸ <http://www4dar.vlaanderen.be/sites/svr/Publicaties/Publicaties/webpublicaties/2016-09-14-svr-stats-2016-10-alleenstaande-ouders.pdf>, p. 1

Federaal

Enquête naar de inkomens en levensomstandigheden (EU-SILC)⁹

Deze gegevensbank bestaat uit registerdata of een jaarlijkse huishoudenquête naar inkomens en levensomstandigheden uitgevoerd in alle landen van de Europese Unie (EU). De dataverzameling gebeurt nationaal, maar binnen een gemeenschappelijk Europees raamwerk. Er zijn gegevens beschikbaar sinds 2004.

De EU-SILCdataset geeft netto jaarinkomens, dus na afhouding van sociale bijdragen en belastingen. EU-SILC is een belangrijk instrument om zowel op Belgisch als op Europees niveau armoede en sociale uitsluiting in kaart te brengen.

“The Private Household definition:

Household is defined as a person living alone or a group of people who live together in the same dwelling and share expenditures including the joint provision of the essentials of living.

The Household Membership:

The definition of household membership is the same as mentioned in the Eurostat document EUSILC065/03 about the description of target variables (Chapter ‘Units’).

All household members of 16 year and older **at the end of the income reference period**, are selected for a personal interview.

Lone parents are those who live alone with their dependent children. Dependent children are considered to be either aged under 16, or 16-24 and living in a household of which at least one of their parents is a member and who are economically inactive (e.g. in education or training).¹⁰”

Enquête naar de arbeidskrachten¹¹

De steekproefenquête naar de arbeidskrachten (EAK) in België is een sociaal-economische enquête bij de huishoudens met als voornaamste doelstelling de populatie op actieve leeftijd (vanaf 15 jaar) op te delen in drie exhaustieve en onderscheiden groepen; namelijk tewerkgestelde personen, werklozen, en niet-actieve personen, en over elk van deze categorieën beschrijvende en verklarende gegevens te verstrekken. Deze enquête maakt deel uit van de EG-steekproefenquêtes.

- Geen huishoudentypes als variabele.

Generations and Gender Programme Belgium, GGP Belgium¹²

Generations and Gender Programme Belgium, GGP Belgium for short, is part of the international research programme Generations and Gender Programme, launched by the United Nations (UNECE - PAU) in 2000 and in the meantime implemented in several countries. The Generations and Gender Programme mainly aims at better understanding the demographic and social developments and the factors that influence these developments, in

---

⁹ <http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/enquetes/silc/>

¹⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3433488/5308601/KS-NK-04-005-EN.PDF/7aca86c3-a817-4165-bca3-fe2b4affa164>

¹¹ <http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/enquetes/eak/>

¹² <http://www.ggps.be/>

order to make contributions to basic social science research and policy support studies. GGP Belgium is made up of a large-scale survey, the Generations and Gender Survey (GGS), on the one hand, and a contextual database (CDB) with macro-level data, on the other hand.

“The GGS survey applies a broad definition of the household.¹³ A household consists of persons who live in the same dwelling-unit for at least four days in a normal week. In addition to them, there are also:

1. Dependent children with joint custody, even if they are domiciliated at the other parent’s home;
2. Others who mainly live in the same dwelling-unit, but study or work at non-daily commuting distances;
3. Others who are temporarily in hospital or jail.

Visitors whose main place of residence is somewhere else do not belong to the household.

Household members should not be relatives. For example, three individuals who live together but are no relatives form a household but cannot be considered as a family.

At international level, households are classified in eight types:

1. Woman living alone
2. Man living alone
3. No family, co-resident persons
4. One nuclear family, couple without children
5. One nuclear family, couple with child(ren)
6. *One nuclear family, single mother*
7. *One nuclear family, single father*
8. More than one nuclear family (stemfamily)

Eight household positions are distinguished:

1. The respondent lives with two parents
He/she lives with his/her (step)parents and doesn’t live with a partner. He/she *may* have children of his/her own. In addition to the parents, other family members or one non-relative may also belong to the household.
2. *The respondent lives with a single parent.*
He/she lives with a single parent and doesn’t live with a partner. He/she may have children of his/her own. In addition to the parent, other family members or one non-relative may also belong to the household.
3. The respondent lives with a partner, without children.
He/she lives exclusively with the partner. Nobody else belongs to the household.
4. The respondent lives with a partner and children.
He/she lives exclusively with the partner and the child(ren). Nobody else belongs to the household.
5. The respondent lives with other persons, without children.
He/she doesn’t live with children. He/she *may* be living together with a partner. Other family members (can be the parents if the respondent lives with a partner) and/or maximum one non-relative belong to the household.
6. The respondent lives together with others adults and children.
He/she lives with children. He/she *may* be living together with a partner. Other family members (can be the parents if the respondent lives with a partner) and/or maximum one non-relative belong to the household.
7. *The respondent is a single parent.*
He/she lives exclusively with children.
8. The respondent lives alone.”

Tabel 1: Relatie tussen het huishoudentype en de huishoudenpositie van de respondent

¹³ http://www.ggps.be/doc/Paper6_en.pdf, p. 3-5

Relation between household type and household position of the respondent. Household type	Household position
Woman living alone (type 1)	Lives alone (type 8)
Man living alone (type 2)	Lives alone (type 8)
No family, cohabiting persons (type 3)	Lives with other adults, without children (type 5)
One nuclear family, couple without child(ren) (type 4)	Lives with partner, without children (type 3) Lives with other adults, without children (type 5)
One nuclear family, couple with child(ren) (type 5)	Lives with partner and children (type 4) Lives with other adults and children (type 6) Lives with both parents (type 1)
<i>One nuclear family, single mother (type 6)</i>	<i>Is a single parent (type 7)</i> <i>Lives with other adults and children (type 6)</i> <i>Lives with one parent (type 2)</i>
<i>One nuclear family, single father (type 7)</i>	<i>Is a single parent (type 7)</i> <i>Lives with other adults and children (type 6)</i> <i>Lives with one parent (type 2)</i>
Stem family (type 8)	Lives with other adults, without children (type 5) Lives with other adults and children (type 6) Lives with both parents (type 1) Lives with one parent (type 2)

Belgische statistieken over huishoudens en gezinnen gebruiken het Rijksregister als data source. De delinatie van het huishouden in het Rijksregister is gebaseerd op de registratie van de hoofdverblijfplaats. Op die manier beschrijft het Rijksregister de “de jure” situatie.

De GGS baseert zich in zijn vragen over huishoudensamenstellingen op de “de facto” situatie.¹⁴

Huishoudbudgetonderzoek¹⁵

EU-HBS (European Union – Household Budget Survey) is een enquête over inkomsten en uitgaven. Het is een belangrijk werkinstrument om zowel op Belgisch als op Europees niveau de consumptiegewoonten van de bevolking over een jaar te beschrijven.

De enquête heeft tot doel een algemeen kader te creëren voor de productie van ‘communautaire’ statistische informatie op nationaal en Europees niveau over de consumptie van huishoudens, op basis van transversale gegevens (bedrag, samenstelling...) over de posten van hun budget.

De enquête is ook de voornaamste bron om de korf van het indexcijfer van de consumptieprijzen samen te stellen. De keuze van de getuigenproducten en de weging ervan in de korf wordt om de acht jaar grondig herzien. De productenkorf wordt daarenboven binnen de productengroepen om de twee jaar bijgewerkt.

Het eenoudergezin is een variabele die wordt omschreven als ‘*één volwassene met afhankelijke kind(eren)*’. Er zijn gegevens beschikbaar voor 2012 en 2014: gemiddelde uitgaven per huishouden en per jaar/verdeling volgens huishoudentype.

¹⁴ http://www.ggps.be/doc/Paper6_en.pdf, p. 5

¹⁵ <http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/enquetes/huishoudbudget/>

ICT huishoudens¹⁶

Het doel van de gegevensverzameling bij huishoudens en individuen is het opstellen van internationaal vergelijkbare statistieken en van nationale indicatoren rond de digitale kloof. Deze enquête is als een speciale module 'ICT en Internet' gekoppeld aan de arbeidskrachtenenquête. Eén persoon in het huishouden beantwoordt alle vragen, zowel uit het deel met betrekking tot de situatie in het huishouden als uit het deel met betrekking tot de situatie van de persoon in kwestie. De ICT-enquête wordt om het jaar georganiseerd.

Het eenoudergezin wordt omschreven als '*huishoudens met kinderen/1 volwassene*'.

Vlaanderen

Sociale Staat van Vlaanderen¹⁷

De definitie van de KSZ (Kruispunt Sociale Zekerheid) houdt geen rekening met de leeftijd, burgerlijke staat en mogelijke inkomens van de kinderen. De SSV hanteert daarom volgende definitie: *een alleenstaande ouder is de persoon die aan het hoofd staat van een huishouden dat enkel en alleen bestaat uit hem of haar (vader of moeder) en zijn of haar eigen kind(eren) jonger dan 18 jaar of jonger dan 25 jaar zonder arbeidsinkomen*. Bijgevolg is een huishouden geen eenoudergezin meer indien er: 1) een kind of een ander persoon ouder dan 24 jaar aanwezig is in het huishouden, 2) een kind of een ander persoon tussen 18 en 25 jaar met een arbeidsinkomen aanwezig is in het huishouden, 3) een persoon jonger dan 18 jaar in het huishouden aanwezig is dat geen eigen kind is van de referentiepersoon.

SCV-survey 'Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen'¹⁸

Dit is een jaarlijkse survey bij een representatieve steekproef van Nederlandstalige Belgen (inclusief niet-Belgen vanaf 2009) in het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk

---

¹⁶ http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/websurveys/ICT_huishoudens/

¹⁷ De Sociale Staat van Vlaanderen is een meerjarig onderzoeksprogramma. De origine ligt bij het Vlaams Parlement dat vroeg om tweejaarlijks een synthetische analyse en evaluatie te maken van de maatschappelijke toestand in Vlaanderen. De Vlaamse Regering belastte de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) met de coördinatie van deze opdracht. Voor de uitvoering van het programma vormt SVR een onderzoeksnetwerk met wetenschappers van Vlaamse universiteiten en hogescholen.

In de Sociale Staat van Vlaanderen staat de leefsituatie van het individu centraal. Zeven aspecten van de leefsituatie komen aan bod: onderwijs en opleiding, werk en arbeidsparticipatie, inkomen en armoede, gezondheid en zorg, wonen en woonomgeving, sociale, maatschappelijke en politieke participatie, mobiliteit.

De SSV is een onderdeel van SVR Onderzoek; zie:

<http://www4dar.vlaanderen.be/sites/svr/Onderzoek/Pages/Onderzoek.aspx>

Het SVR Onderzoek omvat ook een reeks SVR monitoren; zie overzichtslst:

<http://www4dar.vlaanderen.be/sites/svr/Monitoring/Pages/Monitoren.aspx>

¹⁸ <http://www4.vlaanderen.be/sites/svr/Enquetes/Pages/Enquetes.aspx>. [Een overzicht van de bevraagde thema's met bijhorende vraaglabels en vraagnummers is downloadbaar](#) (MS Excel). De vraaglabels geven een indicatie van de gestelde vragen en maken meteen duidelijk welke data beschikbaar zijn voor slechts één survey of voor meerdere surveys.

Gewest. De survey peilt naar waarden, opvattingen en overtuigingen van Vlamingen met betrekking tot maatschappelijk en beleidsrelevante thema's. De eerste survey werd uitgevoerd in 1996. Sindsdien is het een belangrijk instrument voor een jaarlijks aftasten van de sociaal-culturele omgeving van de Vlaamse overheid. Elk jaar worden in de periode maart-juni 1.500 toevallig getrokken respondenten tussen 18 en 85 jaar (18+ vanaf 2009) persoonlijk geïnterviewd.

De samenstelling van het huishouden is één van de hoofdvariabelen die bevroegd wordt en die een hele reeks deelvariabelen bevat:

Figuur 1: Samenstelling huishouden

1	SCV-surveys 1996 – 2015
544	SAMENSTELLING HUISHOUDEN
545	Samenwonend met partner
546	Familiale situatie (ongetrouwd, getrouwd, weduwnaar, gescheiden)
547	Omschrijving levenssituatie
548	Feitelijke familiale situatie
549	Wettelijke familiale situatie
550	Omschrijving levenssituatie geen partner
551	Omschrijving levenssituatie met partner
552	Wettelijke situatie sinds wanneer
553	Wanneer man/vrouw overleden
554	Ooit ongetrouwd samengewoond
555	Ooit ongetrouwde samenwoonrelatie beëindigd
556	Ooit (eerder) echtscheiding meegemaakt
557	Aantal volwassenen in gezin
558	Aantal kinderen tussen 6 en 17 jaar in gezin
559	Aantal kinderen tot 5 jaar in gezin
560	Aantal partner(s) in gezin
561	Aantal kinderen in gezin
562	Aantal ouders/schoonouders in gezin
563	Aantal broers in gezin
564	Aantal zussen in gezin
565	Aantal andere familieleden in gezin
566	Aantal andere personen in gezin
567	Aantal personen die deel uitmaken gezin
568	Geboortejaar jongste gezinslid
569	Aantal gezinsleden met betaald werk
570	Kinderen hebben (gehad)
571	Aantal kinderen
572	Aantal kinderen ten laste
573	Biologische kinderen
574	Aantal biologische kinderen
575	Adoptie/stief/pleegkinderen
576	Aantal adoptie/stief/pleegkinderen
577	Aantal kinderen nog thuiswonend
578	Aantal zussen en broers
579	Gezinslid x geslacht
580	Gezinslid x geboortejaar
581	Gezinslid x relatie
582	Ideale keuze gezinssituatie
583	Ideale keuze partner gezinssituatie
584	Persoonlijke voorkeur rol man/vrouw

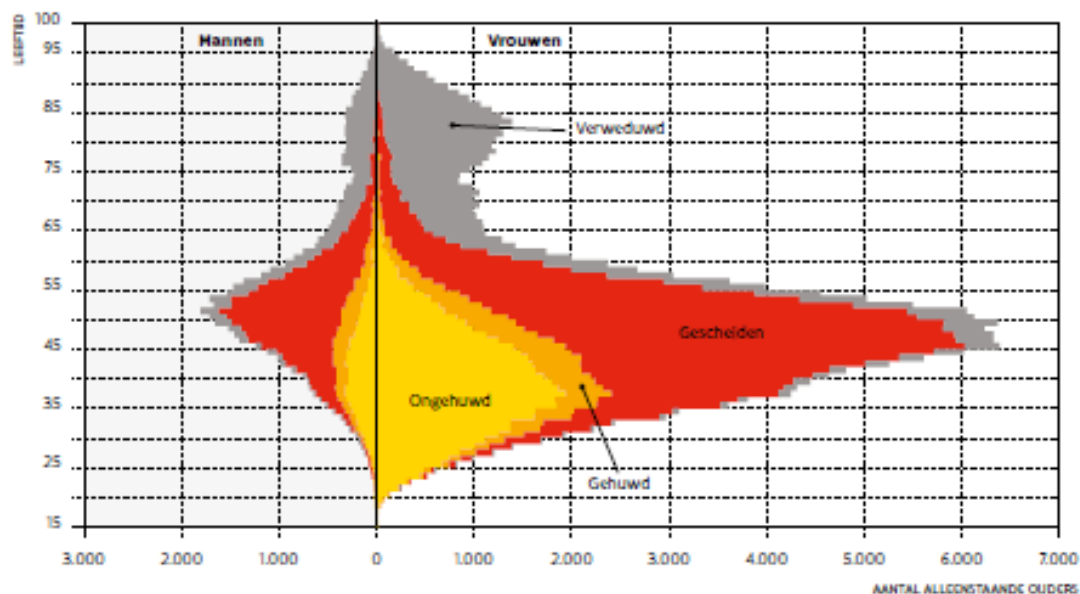
SVR-st@ts

Alleenstaande ouders in de schijnwerper¹⁹

¹⁹ [Alleenstaande ouders in de schijnwerper](#). SVR-st@ts 2016/10

De Algemene Directie Statistiek publiceert elk jaar algemene cijfers over het aantal huishoudens in Vlaanderen en dus ook over het aantal alleenstaande ouders. Deze SVR-st@ts verfijnt het beeld van de alleenstaande ouders door in te zoomen op het geslacht, de leeftijd en de burgerlijke staat van de alleenstaande ouders, het aantal en de leeftijd van de kinderen.

Figuur/tabel 2: Alleenstaande ouders naar geslacht, leeftijd en burgerlijke staat in het Vlaams Gewest op 1 januari 2016, in aantal en in %

ALLEENSTAANDE OUDERS	ALLE LEEFTIJDEN (18 JAAR OF OUDER)	PER LEEFTIJDGROEP			
		18-29 jaar	30-49 jaar	50-64 jaar	65+ jaar
Totaal aantal	225.808	9.164	109.847	68.888	37.909
• Alleenstaande moeders	181.371	8.442	92.811	50.901	29.217
• Alleenstaande vaders	44.437	722	17.036	17.987	8.692
Totaal, in % van de bevolking	4,3	1,0	6,5	5,1	3,0
• Alleenstaande moeders, in % van de vrouwen	6,8	1,9	11,0	7,6	4,2
• Alleenstaande vaders, in % van de mannen	1,7	0,2	2,0	2,7	1,5

Bron: ADS, verwerking SVR.

Bij de 30 tot 39-jarigen is het verschil tussen het aantal alleenstaande moeders en vaders het grootst. Dit is voornamelijk een gevolg van (echt)scheiding. Meestal wonen de kinderen daarna, volgens de gegevens van het Rijksregister, officieel bij de moeder. Bij een gedeelde verblijfsregeling wordt maar één adres geregistreerd. Op hogere leeftijd hebben vrouwen meer kans om alleenstaande moeder te worden door verweduwing.

Figuur/tabel 3: Alleenstaande ouders en hun thuiswonende kinderen in het Vlaams Gewest op 1 januari 2016, in % van de alleenstaande ouders

ALLEENSTAANDE OUDERS	ALLE LEEFTIJDEN	PER LEEFTIJDGROEP			
		18-29 jaar	30-49 jaar	50-64 jaar	65+ jaar
Aantal kinderen					
• 1 kind	60,9	65,1	47,0	66,1	90,9
• 2 kinderen	28,5	26,1	37,1	26,2	8,0
• 3 of meer kinderen	10,6	8,7	15,9	7,7	1,1
Leeftijd van het jongste kind					
• 0-5 jaar	13,6	83,7	20,7	0,5	0,1
• 6-11 jaar	17,1	15,5	31,7	3,3	0,2
• 12-17 jaar	19,7	0,7	30,2	16,1	0,6
• 18 jaar of ouder	49,6	0,0	17,4	80,1	99,1
Aantal kinderen jonger dan 18 jaar					
• Geen kind	49,6	0,0	17,4	80,1	99,1
• 1 kind	29,2	65,1	44,6	15,5	0,7
• 2 kinderen	15,8	26,1	27,9	3,7	0,2
• 3 of meer kinderen	5,5	8,7	10,1	0,7	0,0

Bron: ADS, verwerking SVR.

De 30 tot 49—jarige alleenstaande ouders wonen het vaakst samen met meerdere kinderen. Ruim 6 op 10 alleenstaande ouders heeft 1 thuiswonend kind. Bij alleenstaande ouders van 65-plus gaat het om 9 op de 10.

Figuur/tabel 4: Alleenstaande ouders en inwonende andere personen in het Vlaams Gewest in 2016, in % van de alleenstaande ouders

ALLEENSTAANDE OUDERS	ALLE LEEFTIJDEN	PER LEEFTIJDGROEP			
		18-29 jaar	30-49 jaar	50-64 jaar	65+ jaar
Geen inwonende personen	92,5	93,5	95,2	92,3	84,4
Uitsluitend inwonenden < 18 jaar	1,4	0,2	0,5	2,3	2,7
1 inwonende ≥ 18 jaar	4,9	4,2	3,4	4,8	9,7
2 of meer inwonenden ≥ 18 jaar	1,2	2,1	0,9	0,6	3,1

Bron: ADS, verwerking SVR.

Ruim 7% van de alleenstaande ouders woont met kinderen en een andere inwonende samen. Bij 65-plussers is dat 16%. Het gaat dan voornamelijk om schoonkinderen en/of kleinkinderen. Alleenstaande ouders die jonger zijn dan 50 jaar wonen zelden samen met andere personen en als dat toch gebeurt is dat meestal met één van de (schoon)ouders, een ander volwassen familielid of een volwassen niet-verwant.

De praktijk is anders: de heterogeniteit van alleenstaande ouders/eenoudergezinnen

Het advies nr. 125 van 9 oktober van het Bureau van de Raad van de Gelijke Kansen voor mannen en vrouwen met betrekking tot eenoudergezinnen²⁰ vermeldt dat er in de literatuur meerdere definities te vinden zijn die zich situeren in/binnen de zogenaamde begrensde en ruime definities. Het advies geeft ook een overzicht van de typologieën die door de administraties/enquêtes van de overheid worden toegepast, zoals het Bevolkingsportaal/Huishoudens van de FOD Economie, de LIPRO-typologie (Steunpunt WAV, Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale bescherming, SILC (Survey on Income and Living Conditions), EAK (Enquête naar de Arbeidskrachten),...

²⁰ <http://www.raadvandegelijkekansen.be/media/products/15/706/125NdlEenoudergezinnen.pdf>

Het advies besluit dat de verschillende definities en typologieën laten zien dat er geen eenvormigheid bestaat en stelt de vraag wat we uiteindelijk weten over de sociaal-economische positie van volgende feitelijke eenoudergezinnen (beperkte en ruime invulling)?

- moeder met kind(eren) en overleden vader
- moeder met kind(eren) en overleden meemoeder
- moeder met kind(eren) zonder gekende vader
- moeder met kind(eren) en gekende vader die geen alimentatie betaalt
- moeder met kind(eren) en gekende vader die alimentatie betaalt
- moeder met kind(eren) en meemoeder die al dan niet alimentatie betaalt
- moeder met kind(eren) en partner die niet de vader van de kinderen is maar participeert in de kosten van het huishouden maar niet in de kosten van de opvoeding, de vader betaalt alimentatie
- moeder met kind(eren) en partner die niet de vader van de kinderen is maar participeert in de kosten van het huishouden maar niet in de kosten van de opvoeding, de vader betaalt geen alimentatie
- moeder met kind(eren) en partner die niet de vader van de kinderen is maar participeert in de kosten van het huishouden en de opvoeding
- vader met kind(eren) en overleden moeder
- vader met kind(eren) en overleden meevader
- vader met kind(eren) en moeder die wel of geen alimentatie betaalt
- vader met kind(eren) en partner die al dan niet deelneemt in de kosten van de huishouden en/of de opvoeding
- co-ouderschap met (on)gelijke verdeling
- ...

De maatregelen voor eenoudergezinnen als homogene groep kunnen volgens de Raad twee soorten gevolgen hebben:

- Men komt terecht in een systeem van verstrenging van het onderzoek naar de behoeften en de middelen en een inmenging in het privé-leven van de betrokken personen. Een doeltreffende positiebepaling van de 'echte' en 'kwetsbare' eenoudergezinnen zou bijdragen tot hun stigmatisering als zodanig en hen bestendigen in hun eenouderschap.
- De identieke behandeling van eenoudergezinnen die zich in verschillende situaties bevinden. Kunnen we bijvoorbeeld een alleenstaande ouder die een degelijke alimentatie voor haar/zijn kinderen ontvangt of een alleenstaande ouder die geen of nauwelijks alimentatie ontvangt of ouders die voor een volledig co-ouderschap kiezen als eenzelfde situatie beschouwen?

De Raad stelt vast dat de eenoudergezinnen een zeer heterogeen geheel vormen. Er kan immers een onderscheid gemaakt worden in functie van drie karakteristieken die verschillende concrete situaties bepalen:

- De burgerlijke staat voorafgaand aan het eenouderschap: weduwschap, echtscheiding en bewust alleenstaand ouderschap veroorzaken totaal verschillende situaties. Weduwschap zorgde al meteen voor een overlevingspensioen.²¹ Bij echtscheiding kan de alleenstaande

---

²¹ Sinds de [Wet van 5 mei 2014 tot wijziging van het rustpensioen en het overlevingspensioen en tot invoering van de overgangsuitkering in de pensioenregeling voor werknemers en houdende geleidelijke opheffing van de](#)

ouder voor de kinderen en eventueel voor zichzelf alimentatie ontvangen). De kinderen hebben ook recht op gewone kinderbijslag, die in sommige omstandigheden verhoogd kan zijn. Het bewust alleenstaand ouderschap geeft geen recht op alimentatie (aangezien de kinderen niet erkend zijn of bij de moeder verwekt zijn via een anonieme donor); gewone kinderbijslag, in sommige omstandigheden verhoogd.

- De ouderschapsverbanden: dit gaat bijvoorbeeld over het feit dat de kinderen nog maar een ouder heeft door het overlijden van de andere; de er een onbekende vader is of een bekende vader,... en de gevolgen voor hun sociaal-economische positie.
- Het « geslacht » van het eenouderschap.

Het eenouderschap kan van korte, van langere duur of zelfs levenslang zijn. Het overkomt ouders van alle leeftijden ongeveer even vaak. De meest voorkomende oorzaak is echtscheiding. Van belang is het kritieke moment waarop een ouder alleen komt te staan en de sociaal kwetsbare periode die erop volgt. Deze ouders moeten een evenwicht vinden tussen een beroepsleven (of werk zoeken), tijd voor de kinderen en tijd voor zichzelf. Veel alleenstaande moeders glijden naar een situatie van isolement en kunnen moeilijk terugvallen op een netwerk van familie, vrienden, bureu.

Cijfers EU/ EUROSTAT

Figuur/tabel 5: Percentage huishoudens per huishoudentype EU15 in 2001²²

Table 2: Percentage of households by household type, 2001

	BE	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI	SE ¹	UK	EU15
Single person household	25	26	39	19	17	25	24	21	27	35	33	12	40	42	31	29
2 adults without dependent children	30	38	24	26	24	29	16	22	30	32	22	22	25	28	32	26
Other households without dependent children																
Lone parent households with 1 or more dependent children	9	6	12	17	18	9	13	20	13	6	12	19	6	0	8	12
2 adults with one dependent child	3	2	2	2	1	3	3	1	1	3	3	2	2	7	5	3
2 adults with 2 dependent children	8	9	7	9	7	10	6	10	9	6	8	12	8	8	7	8
2 adults with 3 or more dependent children	13	11	8	15	12	14	11	11	9	11	10	12	9	11	9	10
Other households with dependent children	6	4	3	2	4	5	10	4	4	4	3	4	5	5	4	4
	5	4	6	8	16	5	17	10	6	3	10	17	3	0	5	7

Source: ECHP UDB, Eurostat, version December 2003

In 2001 maken alleenstaande ouders met één of meer afhankelijke kinderen 3% uit van alle private huishoudens in de EU15. België zit op dat gemiddelde van 3%.

Figuur/tabel 6: Percentage alleenstaande ouders per sekse, leeftijdsgroep en aantal kinderen EU15 in 2001

[verschillen in behandeling die berusten op het onderscheid tussen werklieden en bedienden inzake aanvullende pensioenen](#) wordt ook rekening gehouden met de duur van de wettelijke samenwoning om te bepalen of er voldaan is aan de voorwaarde van één jaar huwelijk.

²² <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3433488/5308601/KS-NK-04-005-EN.PDF/7aca86c3-a817-4165-bca3-fe2b4affa164>

Table 4: 'Single' lone parents by age and sex and number of children, 2001

	BE	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI	SE	UK	EU15
'Single' lone parents by sex (%)																
Male	7	12	4	9	12	12	1*	14	5*	12	5	14	14	26	7	9
Female	93	88	96	91	88	88	99*	86	95*	88	95	86	86	74	93	91
'Single' lone parents by age (%)																
16-24 years	1	2	5	0	0	2	11*	0	0*	1	3	0	5	4	6	3
25-49 years	95	89	89	73	91	81	79*	85	88*	90	87	71	77	82	86	86
50-64 years	4	9	5	23	9	16	9*	15	12*	8	8	22	18	14	8	11
65 years and over	0	1	1	3	0	1	2*	0	0*	1	2	7	0	0	1	1
'Single' lone parents by number of children (%)																
1 child	53	57	71	50	52	60	55*	64	68*	41	66	55	56	56	44	58
2 children	34	38	24	42	31	30	35*	28	31*	45	29	23	31	33	39	31
3+ children	13	5	4	8	17	10	11*	8	1*	14	5	22	12	11	18	11

Source: ECHP UDB, Eurostat, version December 2003

Het percentage alleenstaande moeders in verhouding tot alleenstaande vaders bedraagt 91% voor de EU15 en 93% in België.

Meer info:

Maria Lacovou and Alexandra Skew, Household Structure in the EU, Institute for Social and Economisch Research, Essex University, December 2010;

<https://iser.essex.ac.uk/research/publications/working-papers/iser/2010-10.pdf>

Het aantal alleenstaande ouders neemt toe in België

Tabel 2: Aantal alleenstaande moeders en vaders per aantal kinderen in 1991 en 2008

	moeders met kinderen	vaders met kinderen	familiekernen	kinderen
1991			2.740.490	3.195.106
1 kind	193.464	56.651		
2 kinderen	79.222	19.163		
3 of meer kinderen	29.730	6.149		
totaal	302.416	81.963		
2008			2.800.983	3.185.620
1 kind	282.011	129.966		
2 kinderen	138.427	62.924		
3 of meer kinderen	56.460	17.511		
totaal	476.898	210.401		

Bron: op basis van

http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/bevolking/structuur/huishoudens/jaar_gewest_kinderen/

Bovenstaande cijfers van de FOD Economie op basis van de volkstelling 1991 en het Rijksregister tonen dat het aandeel alleenstaande moeders toeneemt van 11,03% in 1991 tot 17,02 % in 2008 en het aandeel alleenstaande vaders van 2,99 % in 1991 tot 7,51 % in 2008.

De gezinsgrootte bij alleenstaande moeders en vaders neemt toe, in tegenstelling tot de andere gezinsvormen.

De FOD Economie/Algemene Directie Statistiek publiceert cijfers over het aantal huishoudens per huishoudtype voor België, de gewesten, de provincies en de gemeenten.

De FOD Economie maakt daarbij een onderscheid tussen het totaal van de private huishoudens, de alleenwonenden, gehuwde personen zonder thuiswonende kinderen, gehuwde personen met thuiswonende kinderen, niet-gehuwde personen zonder thuiswonende kinderen, niet-gehuwde personen met thuiswonende kinderen, *alleenstaande ouders*, andere types huishoudens, collectieve huishoudens.

Tabel 3: Evolutie totaal aantal huishoudens en huishoudentype alleenstaande ouders in België en Vlaanderen 2011-2015

	België			Vlaanderen		
	Alle huishoudens	Alle private huishoudens	Alleenstaande ouders	Alle huishoudens	Alle private huishoudens	Alleenstaande ouders
2011	4.709.852	4.703.506	456.590	2.655.840	2.652.262	213.994
2012	4.749.421	4.743.061	461.612	2.678.628	2.675.041	216.550
2013	4.774.945	4.768.561	465.552	2.694.904	2.691.277	219.014
2014	4.796.397	4.790.120	471.424	2.711.366	2.707.723	221.880
2015	4.828.576	4.822.301	475.615	2.734.982	2.731.319	223.582

Bron: [FOD Economie, Bevolking – Huishoudens volgens Rijksregister 2011-2015](#);

Tabel 5: Percentage alleenstaande ouders en moeders per Gewest in 2009²³

	België	Vlaanderen	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Wallonië
Alleenstaande ouders	24,9	20,5	33	30
Alleenstaande moeders t.o.v. alleenstaande vaders	82,5	80,5	86,6	83,5

Tabel 5: Percentage particuliere huishoudens per gewest/Census 2011

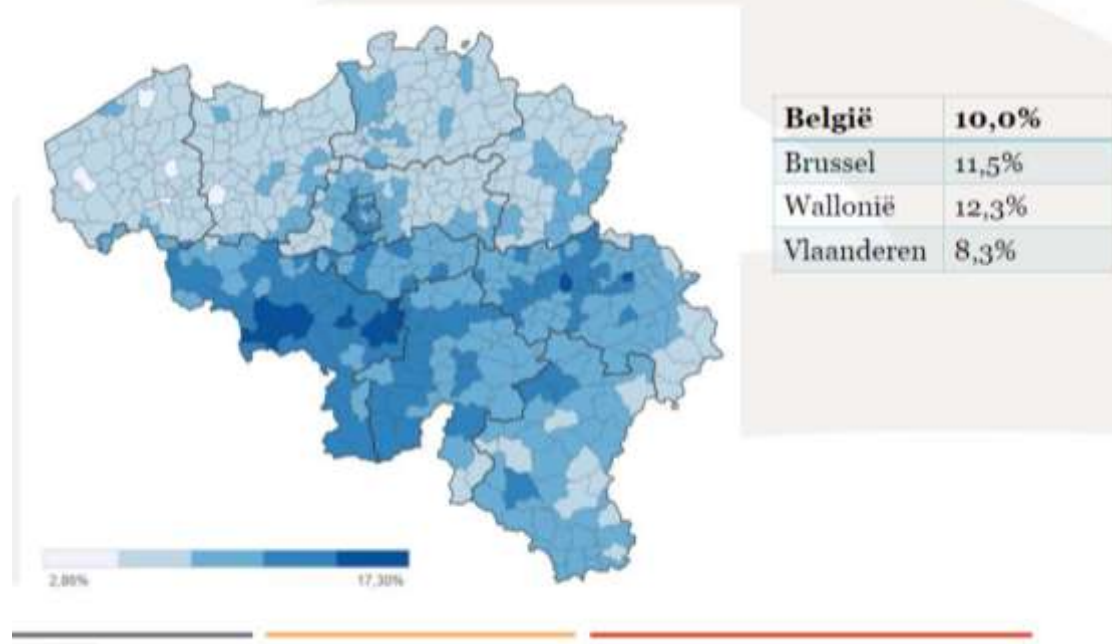
	1 persoon	koppel met kinderen	koppel zonder kinderen	eenoudergezin
België	34,1	27,7	25,5	10,0
Brussel	49,2	20,5	15,2	11,5
Wallonië	35,1	27,0	22,9	12,3
Vlaanderen	30,4	29,6	29,2	8,3

Figuur 7: Verspreiding eenoudergezinnen in België/Census 2011

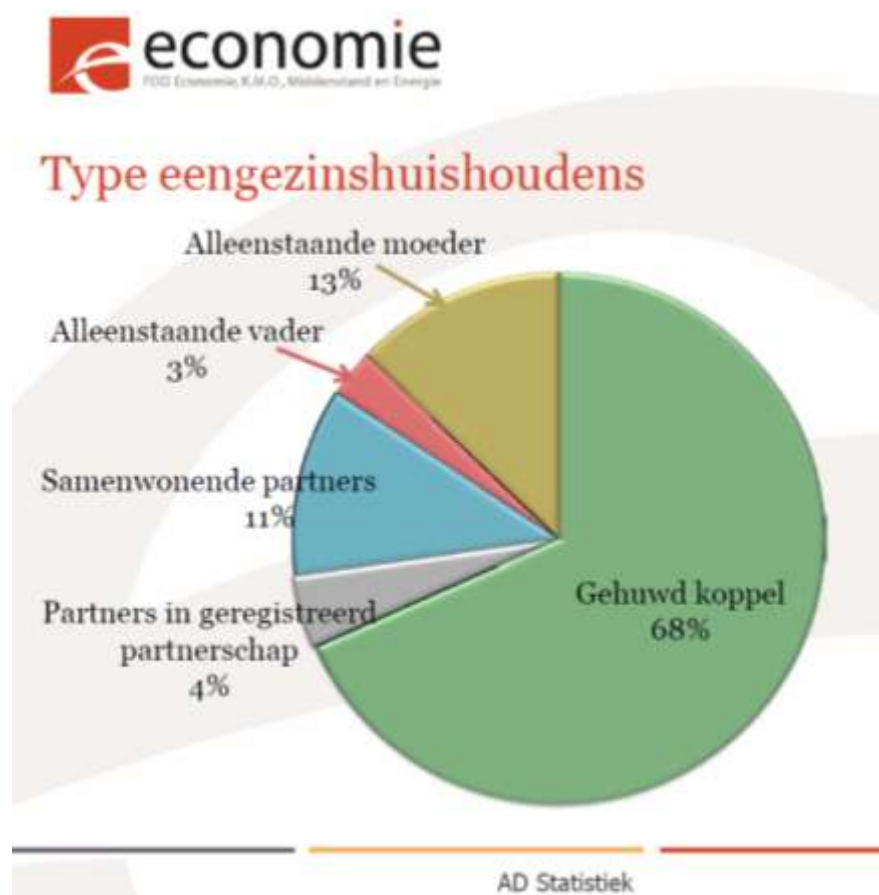
²³ Koning Boudewijnstichting. Een structurele aanpak van de verarming van eenoudergezinnen in België, juni 2014, p. 39.

% van particuliere huishoudens samengesteld uit één eenoudergezinnen

Figuur 8: Type eengezinshuishoudens in België/Census 2011

Zie: http://www.census2011.be/doc/census_workshop_demografie_nl.pdf

Tabel 6: Percentage huishoudentypes 18-79-jarigen die in een privaat huishouden leven in België. Vergelijking GGS en Rijksregister in de periode 2008 en 2010²⁴

Huishoudentype	GGS	NR	NR-GGS	NR/GGS	NR alle private huishoudens
Vrouwen die alleen leven	7,0	8,2	-1,2	0,85	17,8
Mannen die alleen leven	6,7	8,5	-1,8	0,78	15,7
Geen gezin, samenlevende personen	1,2	1,3	-0,1	0,90	1,3
1 kerngezin, koppel zonder kinderen	29,2	27,7	1,5	1,05	25,4
1 kerngezin, koppel met kinderen	45,7	42,4	3,3	1,08	28,7
1 kerngezin, alleenstaande moeder	6,4	7,2	-0,8	0,89	7,9
1 kerngezin, alleenstaande vader	1,8	1,5	0,2	1,14	1,5
1 kerngezin, stem family	2,1	3,2	-1,1	0,66	1,7
Aantal personen (=100%)	7.121	7.917.191			
Aantal huishoudens (=100%)					4.477.415

Het aantal alleenstaande ouders neemt toe in Vlaanderen

Tabel 7: Aantal alleenstaande moeders en vaders en familiekeren in 1991 en in 2008 in Vlaanderen

	moeders met kinderen	vaders met kinderen	familiekeren	kinderen
1991			1.628.699	1.856.014
1 kind	90.594	26.656		
2 kinderen	37.205	8.932		
3 of meer kinderen	12.912	2.794		
totaal	140.711	38.382		
2008			1.670.089	1.800.378
1 kind	135.150	70.323		
2 kinderen	66.835	33.814		
3 of meer kinderen	23.998	8.320		
totaal	225.983	112.457		

Bron: op basis van

http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/bevolking/structuur/huishoudens/jaar_gewest_kinderen/

Het aandeel alleenstaande vrouwen met kinderen neemt toe van 8,63% in 1991 tot 13,53% in 2008 en het aandeel alleenstaande vaders van 2,35% in 1991 tot 6,73 % in 2008.

Begin 2014 woonden er 221.872 eenoudergezinnen in het Vlaams Gewest.

²⁴ http://www.gggs.be/doc/Paper6_en.pdf, p. 10

Evolutie totaal aantal huishoudens en huishoudentype alleenstaande ouders in België en Vlaanderen 2011-2015: zie tabel p. 14.

De Sociale staat van Vlaanderen (SSV)²⁵ stelt vast dat het aantal huishoudens de laatste decennia stijgt en dat de gezinsgrootte geleidelijk afneemt als gevolg van een daling van de vruchtbaarheid, de toename van (echt)scheiding en de veroudering van de bevolking. Het stijgend aantal huishoudens is voornamelijk het gevolg van de forse toename van alleenwonenden en eenoudergezinnen. Bovenstaande cijfers van de FOD Economie op basis van de volkstelling 1991 en het Rijksregister tonen dat de gezinsgrootte bij alleenstaande moeders en vaders wel toeneemt.

De SSV merkt op dat (de fase van) het eenoudergezin, ontstaan ten gevolge van verweduwing of (echt)scheiding, vaak slechts tijdelijk is. Na echtscheiding gaat ongeveer 8 op de 10 ex-partners opnieuw een relatie aan, los van het eventuele samenwonen met die nieuwe partner. Toch hebben eenoudergezinnen in sociaal-economisch opzicht een hoog armoederisico, zeker wanneer ze niet of onvoldoende de weg vinden naar de arbeidsmarkt. Het maakt voornamelijk alleenstaande moeders met kinderen erg kwetsbaar.

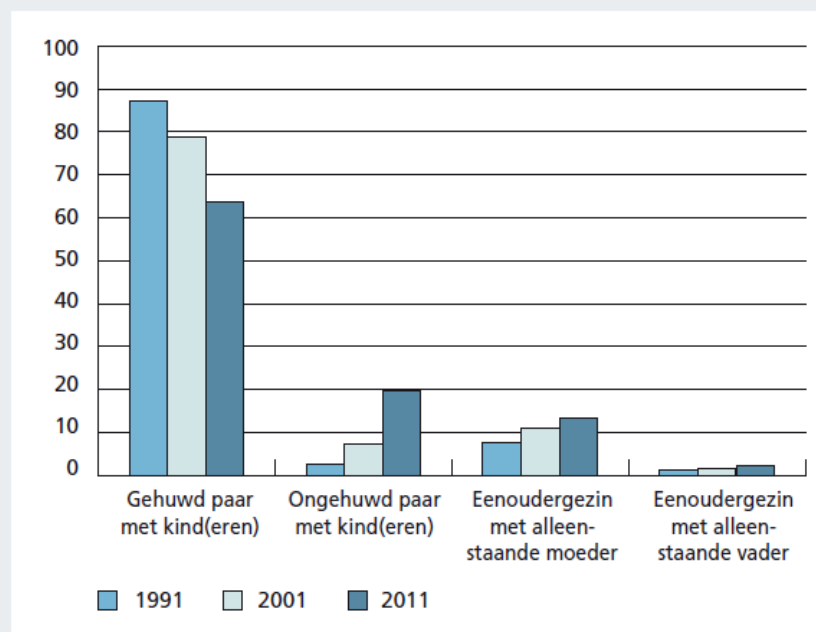
Figuur 9: Types van gezinnen waarin minstens 1 kind jonger dan 18 jaar, Vlaams Gewest, 1991 - 2001 - 2011, in %²⁶

---

²⁵ Bron: <http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/afbeeldingennieuwtjes/algemeen/bijlagen/2013-12-09-ssv.pdf>

²⁶ <http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/afbeeldingennieuwtjes/algemeen/bijlagen/vrind2013/2013-10-14-vrind2013-7-focus-gezin.pdf>, p. 455

Types van gezinnen waarin minstens 1 kind jonger dan 18 jaar, Vlaams Gewest, 1991 – 2001 - 2011, in %.

Bron: ADSEI, bewerking SVR.

Begin jaren 1990 is het gehuwde paar veruit de meest voorkomende gezinsvorm. In 2011 bestaat al meer dan 1 op de 3 gezinnen met kinderen niet meer uit een gehuwd paar. 20% van de huishoudens met kinderen zijn ongehuwde paren en 15% zijn eenoudergezinnen, vooral alleenstaande moeders.

Tabel 8: Evolutie van het aantal en aandeel huishoudens naar gezinstype, Vlaams Gewest, 1990-2014, in absolute cijfers en in percentages²⁷

Gezinstypes	Absolute cijfers		Percentages			
	1990	2014	1990		2014	
1 Onbekend	3.800	1.149	0,2		0,0	
2 Ander type	25.399	39.203	1,1		1,4	
3 Alleenwonenden	551.646	834.323	24,9		30,8	
4 Gezinnen						
4.1 Zonder inwonende kinderen	580.287	784.296	26,2		29,0	
4.2 Met inwonende kinderen	1.051.502	1.048.797	47,5		38,7	
Gezin met minstens 1 inwonend kind onder 18	703.678	684.737	100		100	
4.2.1 Paar (on)gehuwd met inwonende kinderen	904.700	826.925				
Paar met minstens 1	638.098	572.486	90,7		83,6	

²⁷ Christine Van Peer, De combinatie van arbeid en gezin bij eenoudergezinnen: strategieën en valkuilen, in SVR-studie, 2015/1, p. 70.

inwonend kind onder 18							
4.2.2 Eenoudergezinnen	146.802	221.872					
EOG met minstens 1 inwonend kind onder 18	65.580	112.251	9,3	100		16,4	100
4.2.2.1 Alleenstaande moeder	117.673	178.881					
AM met minstens 1 inwonend kind onder 18	54.415	94.652		83,0			84,3
4.2.2.2 Alleenstaande vader	29.129	42.991					
AV met minstens 1 inwonend kind onder 18	11.165	17.599		17,0			15,7
Totaal	2.212.634	2.707.723	100				

Het aantal alleenstaande ouders staat in Vlaanderen in 2014 op ruim 220.000 en dat zijn er 75.000 of 51% meer dan een kwarteeuw geleden.

Moeders leiden in ruim 8 op 10 keer het eenoudergezin en procentueel er is zelfs een lichte toename tussen 1990 en 2014.

Figuur/tabel 10: Jonge kinderen in twee- of eenoudergezin²⁸

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kinderen onder de 3 jaar						
Eenoudergezin	7,2	7,1	7,1	7,2	7,2	7,4
Tweeoudergezin	87,7	87,8	87,7	87,6	87,6	87,6
Andere/niet bekend	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2	5,0
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kinderen van 3 tot 6 jaar						
Eenoudergezin	10,5	10,5	10,5	10,5	10,4	10,4
Tweeoudergezin	86,2	86,1	86,1	86,0	86,1	86,2
Andere/niet bekend	3,3	3,4	3,4	3,5	3,4	3,4
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kinderen van 6 tot 12 jaar						
Eenoudergezin	14,7	14,6	14,5	14,5	14,5	14,5
Tweeoudergezin	83,1	83,1	83,1	83,2	83,2	83,2
Andere/niet bekend	2,3	2,3	2,3	2,4	2,3	2,3
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal kinderen onder de 12 jaar						
Eenoudergezin	11,7	11,6	11,6	11,6	11,6	11,7
Tweeoudergezin	85,0	85,1	85,1	85,0	85,0	85,1
Andere/niet bekend	3,3	3,3	3,4	3,4	3,3	3,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

21 Kinderen onder de 12 jaar naar twee- of eenoudergezin - Vlaams Gewest (percentage) - situatie op 1 januari
Bron: gegevens uit het Rijksregister - bewerkt door E. Lodewijckx, Studiedienst van de Vlaamse Regering

²⁸ <http://www.kindengezin.be/img/KIV2015.pdf> p. 45

Het aandeel jonge kinderen in een eenoudergezin onder de 12 jaar blijft tussen 2010 en 2015 stabiel op 11,7%. 85% van de jonge kinderen leven in een tweeoudergezin. Oudere kinderen (6-12, gevolgd door 3-6 jaar) leven vaker dan jonge kinderen (0-3 jaar) in een eenoudergezin.

Figuur/tabel 11: Jonge kinderen per gezinstype²⁹

	2009	2014			2015			Totaal	
	Totaal	Kinderen onder de 3 jaar	Kinderen van 3 tot 6 jaar	Kinderen van 6 tot 12 jaar	Kinderen onder de 3 jaar	Kinderen van 3 tot 6 jaar	Kinderen van 6 tot 12 jaar		
Kind bij gehuwd paar	66,1	52,1	58,7	64,3	59,8	51,4	57,8	63,2	59,0
<i>Bij beide ouders</i>	61,4	50,8	52,8	55,0	53,4	50,1	51,9	53,4	52,2
<i>Bij een ouder en een stiefouder</i>	0,9	0,3	0,4	1,2	0,8	0,3	0,5	1,1	0,8
<i>Bij een ouder en een ?stiefouder? (1)</i>	3,4	0,7	5,1	7,7	5,3	0,8	5,2	8,3	5,6
<i>Bij gehuwd paar, niet verwant</i>	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,2	0,3	0,4	0,3
Kind bij ongehuwd paar (2)	19,1	35,5	27,4	18,9	25,2	36,2	28,4	20,0	26,1
<i>Bij een ouder en een stiefouder</i>	2,6	0,7	1,7	3,8	2,5	0,7	1,7	3,8	2,5
<i>Bij een ouder en een ?stiefouder? (1)</i>	16,5	34,8	25,7	15,1	22,7	35,5	26,6	16,2	23,6
Kind bij alleenstaande moeder	10,0	6,4	9,1	12,4	10,0	6,5	9,0	12,3	10,0
Kind bij alleenstaande vader	1,5	0,8	1,3	2,1	1,6	0,9	1,4	2,2	1,7
Kind inwonend bij een ander kerngezin (3)	3,2	5,2	3,4	2,3	3,3	5,0	3,4	2,3	3,2
Kind in collectief huishouden (4)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.2. Gezinstype van kinderen onder de 12 jaar - Vlaams Gewest (percentage) - situatie op 1 januari
Bron: gegevens uit het Rijkregister - bewerkt door E. Lodewijckx, Studiedienst van de Vlaamse Regering
(1) ?stiefouder?: mogelijk de stiefmoeder/-vader van het kind, maar het kan ook de moeder/vader zijn
(2) Als kinderen bij een ongehuwd paar wonen, is het moeilijk uit te maken of het gaat om de biologische ouders. Deze kinderen zijn dan ook meestal opgenomen in de categorie 'bij een ouder en een ?stiefouder?'
(3) Bv. bij de grootouders
(4) Collectieve huishoudens bestaan uit meerdere niet-verwante personen die leven in instellingen en gemeenschappen zoals rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, weeshuizen, studenten- en arbeidshomes, verpleeginstellingen, strafinrichtingen en kloosters

10% van de kinderen onder de 12 jaar woont bij een alleenstaande moeder en slechts 1,7% bij een alleenstaande vader. 6,5% van de kinderen onder de 3 jaar woont bij een alleenstaande moeder en 0,9% bij een alleenstaande vader. De laatste jaren blijven deze percentages stabiel.

Eenoudergezinnen kunnen genieten van bepaalde sociale voordelen en tegemoetkomingen, onder andere in de sociale bescherming en de fiscaliteit. Toch blijkt dit pakket maatregelen niet voldoende doelmatig te zijn. De diverse maatregelen zijn gebaseerd op verschillende invullingen van het begrip eenoudergezin/alleenstaande ouder, op verschillende voorwaarden, enz. Er is een kloof tussen de 'officiële' statuten van de

²⁹ <http://www.kindengezin.be/img/KIV2015.pdf> p. 46

eenoudergezinnen/alleenstaande ouders en de 'reële' situaties. De multifactoriële problemen worden niet structureel en systematisch behandeld.

Wij vragen om te vertrekken van één door de federale en Vlaamse bevoegdheden aanvaarde definitie van eenoudergezin/alleenstaande ouder op basis waarvan data verzameld kunnen worden en beleidsmaatregelen kunnen genomen worden die onrechtvaardige behandelingen uitsluiten. De beleidsmaatregelen moeten multilevel en transversaal³⁰ ingevuld worden.

---

³⁰ In het onderzoek van Flora 'Maatschappelijke praktijken en leefwereld van eenoudergezinnen van cultureel diverse origine in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest' (september 2011) bijvoorbeeld, wordt een multilevel en transversale benadering uitgewerkt. Binnen een kader voor beleidsaanbevelingen worden op de horizontale as (mogelijke) oplossingen op vier niveaus (verbeteren van bestaande dienstverlening/referentiekader; empowerment, kennis van en toegang tot dienstverlening; ondersteunen van aanvullende functies binnen collectiviteiten; co-constructie van/transitie naar alternatief referentiekader) naast elkaar geplaatst. De tweede parameter, op de verticale as in de tabel is de transversale benadering waarbij beleidsdomeinen aan bod komen (huisvesting aangepast aan budget, gezinsgrootte, levensfase en/of migratie geschiedenis, handicap,...; kinderopvang aangepast aan AOVO (alleenstaande ouders van vreemde origine); sociaal kapitaal en persoonlijk welzijn; familiale rollen en opvoeding; voorzien in materiële noden, opleiding en tewerkstelling.